

I samband härmed vill jag omnämna, att mina negerföljeslagare ansågo babianer för särdeles olycksbringande, och om jag sköt en babian, så skulle bössan bli förgjord, så att jag aldrig mera skulle kunna skjuta rätt med den. Nyssnämnde Kongoni försökte med all makt öfvertyga mig om, att jag ej borde skjuta någon babian och inpränta hos mig, att »niani baja sana» = babian dålig mycket. Sköt jag någon babian, så skulle jag ej få skjuta andra djur, som han för säkerhets skull uppräknade. Mina zoologiska intressen tilläto mig emellertid ej att följa dessa välmenta råd. Jag sköt en dag ett par babianer, men när jag sedan några timmar senare med samma stud-sare skulle skjuta en impallah-antilop, träffade jag ej bra utan fick kosta på den tre skott i rask följd, innan den föll. Kongoni plockade upp patronhylsorna, visade dem för mig och sade ungefär som följer: »Det och det djuret föll för en kula (uppräknade flera), så skjuter Bwana Makuba (mitt namn) babianer, och sedan behöfs det tre patroner för en impallah.» Nu hade jag väl fått bevis för att »niani baja sana», men han tillade samtidigt »fissi mzuri sana», d. v. s. »hyena mycket bra». Jag skulle alltså kunna motverka babianernas dåliga inflytande på bössan genom att skjuta en hyena, menade han.

Babianerna ansågos vara så »baja sana», att det var svårt att förmå negerbärare att föra hem dem till lägret för konservering, och det var löjligt att se, huru de försökte med afbrutna grenar som mellanlägg hindra, att babianen kom i beröring med deras kropp. Markattor hade de däremot ej alls denna afsky för.

Einar Lönnberg.

Gascognare — smålänningar och västgötar.

En svensk diplomat i södra Frankrike år 1659.

Sammanställningen här ofvan kan synas något egendomlig, men den göres verkligen — af allt att döma dock i lätt ironiserande och skämtsam ton — i nedan publicerade skrifvelse, hvilken

flera häckspettar. Min vän utbrast då: »I am glad, Professor, that you have got so many Woodpeckers, because that means good luck». Om denna uppfattning var förvärfvad i Afrika eller medförd från Europa kan jag ej säga.

är hämtad ur Palmskiöldska handskrift-samlingen i Uppsala, där den föreligger i original form i den eljest nästan uteslutande af afskrifter af åtskilliga märklige svenske mäns bref bestående volymen n:o 370.¹ Brefskrifvaren är den bekante svenske diplomaten *Johan Paulin Olivekrans*, kring hvars namn på senare tid ett nytt intresse börjat samla sig, då han med allt större sannolikhet utpekats som författare till den måhända betydelsefullaste och i hvarje fall den mest bekanta och omdebatterade af de anonyma skrifterna om Carl XI:s tid, *Anecdotes de Suède*.² Något namn på adressaten finnes ej angifvet, och man får om denne endast veta, att han varit sekreterare, d. v. s. antagligen intagit ungefär samma sociala ställning som Olivekrans själf; möjligen har han hunnit något längre i värdighet och inflytande, då Olivekrans också titulerar honom gynnare. — Ej heller finnes vid dateringen själfva årtalet nedskrifvet, men detta kan lätt fastställas genom uppgifter i själfva brefvet. Olivekrans svärfader var legaten, sedermera riksrådet Matthias Biörenklou, och i dennes följe befann sig Olivekrans, då han från kejsarvaldagen i Frankfurt gick som legat till franska hofvet åren 1659 och 1660. Det var under den tidigare delen af denna legation färden ställdes till södra Frankrike, där hofvet då uppehöll sig med anledning af fredsunderhandlingarna med Spanien; brefvets datum hänför sig alltså till det förra af dessa år. Vid motsvarande tidpunkt 1660 befann sig legationen i Paris.³

Brefvets djärfva etnografiska och etymologiska förklaringar kunde tänkas göra det till en värdig exponent för det tidehvarf, som bland sina märkesmän räknade Georg Stiernhielm och Olaus Rudbeck, men det kan dock sättas ifråga, om dess författare gjort sig räkning på att i allo bli tagen med samma stränga allvar. Åtminstone af vissa uttryck förefaller det snarast, som han en väntans stund, innan han ännu har några diplomatiska meddelanden eller måhända några intresserande hofskildringar och interiörer att lämna, velat gripa till pennan för att med sinnrika hypoteser i tidens anda förnöja en

¹ Äfven af Axel Oxenstierna förekomma dock i samma volym ett par original-skrifvelser.

² Se Schauman i *Historisk tidskrift* 1902 och Palme i *Historiska studier*, tillägnade Harald Hjärne (1908).

³ Jfr dateringsorterna i Biörenklous bref till K. M:t 1659—1661, Riksarkivet, Gallica.

god vän. Det saknas ej bland hans samtidiga koncept¹ alldeles prof på denna lättare genre af hans korrespondens, om ock inga direkta motstycken till den här meddelade skrifvelsen där återfunnits.

A. B. C—n.

WälEdle och Wälb:e H. Secreterare
högtährade H. Broder och Gynnare!

Wij haffwa nu reest så lenge kringh uthi Franckrijke, att wij omsider ähre komne dijt, som wij haffwa funnit igen wåhra landsmäns afföda; icke allenast här i Languedock, som Östgötherna haffwa satt sigh och ingen twifflar uppå; men och heela Guascognen ifrån Bordeaux alt hijt, hwilket folkslagh så likt ähr Smålenningarna uthi ahrt, seder, och sitt brejta språk så att man inthet annat kan dömma, än att Smålands regemente haar på samma tijd satt sigh på denna orten, som östgötherna haffwa bygd t Languedock. Landet ähr äffwen så skogot och bergåt som Småland, och så lagdt moot Spanien som dett andra moot Danmark, att dee kunna bruka samma fördeelar till att rymma öffwer, närh dee haffwa giort någon gärningh. Folket ähr och därefter, uthi många stycken inthet synnerligen til troendes, sedan framföse, och tahla med en accent likt smålenningarna, att dett ähr under. Kanskee och att deras höffdingh som på samma tijd haffwer föhrt dem an, haffwer warit en aff Soop familien, att dee utaff quasten, som han haffwer fördt uthi fahnan, ähre först kallade quastoner och sedan guascogner aff fransoserne propter euphoniæ. Ett synes allenast feela, att här inthet ähre mycket getter uthi landet, men hwem kan undra, om dee uthi fält och krigstågh inthet haffwa kunnat fört mycket fruntimber med sigh. Men, Min H. broder, om denna invention inthet behagas, på dett dee ändå skola blij Swänska, så wilja wij göra dem till Westgöthar, och säga, att närh dee ginge in uthi Spanien, så haffwa dee lemnat här på gräntzen en brigade aff Waåsboer, effter som och detta folket på latin kallas Uascones. Och komma dee och något öffwerens med dem, däruthi att deras quinfolk ähre temmeligt reenlige, hwilket eliest i Frankrijke

¹ I Riksarkivet, Olivekrans samling. — De äro dock för denna tid ännu fåtaliga.